

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi Ł. W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie o sygn. I ACa 3037/24, z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 18 lutego 2026 r.

oddala skargę.

[k.b.]

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z 19 grudnia 2025 r. Ł. W. (dalej: „Skarżący”) wniósł skargę na przewlekłość postępowania sądowego, toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. I ACa 3037/24. Skarżący domagał się stwierdzenia, że w ww. sprawie I ACa 3037/24 doszło do nieuzasadnionej zwłoki. Wniósł również o wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej w ciągu 3 miesięcy celem rozpoznania sprawy objętej skargą. Jednocześnie Skarżący wniósł o przyznanie na swoją rzecz od Skarbu Państwa kwoty 3000 zł.

Wniósł również o zwolnienie go od opłaty sądowej od skargi z uwagi na trudną sytuację materialną, a także o zasądzenie na swoją rzecz kosztów związanych z wniesieniem skargi.

Uzasadniając skargę, Skarżący podniósł, że apelację w sprawie objętej skargą wniósł w lipcu 2024 r. i do tej pory Sąd Apelacyjny w Krakowie nie zakończył przedmiotowego postępowania apelacyjnego. Zaznaczył zarazem, że postępowanie apelacyjne objęte skargą toczy się już 17 miesięcy, a całość postępowania od chwili złożenia powództwa o zadośćuczynienie trwa już 43 miesiące, co w ocenie Skarżącego jawi się jako nieuzasadnione. Skarżący argumentował jednocześnie, że sprawa objęta skargą nie jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym, a materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie wymaga uzupełnienia.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie, ewentualnie o przyznanie Skarżącemu mniejszej kwoty od Skarbu Państwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Ustawodawca w ustawie o skardze na przewlekłość nie określił wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Niemniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko,

że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Poddając analizie przebieg spornego postępowania apelacyjnego I ACa 3037/24 toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, należy stwierdzić, że podniesiony w skardze zarzut przewlekłości tego postępowania sądowego nie jest na obecnym etapie uzasadniony.

W judykaturze Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że ocena, czy w konkretnej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, nie powinna ograniczać się wyłącznie do upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, lecz powinna być wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi zachowanie określonych procedur (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 maja 2005 r., II S 26/05). Sama długotrwałość postępowania nie oznacza bowiem, że doszło do przewlekłości postępowania. Zachodzi ona, gdy postępowanie jest długotrwałe, prowadzone rozwlekle i trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do rozstrzygnięcia, będących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. W związku z tym, aby rozstrzygnąć, czy zwłoka w dokonaniu czynności jest nieuzasadniona, należy rozważyć nie tylko okres zaniechania jej dokonania, ale także konkretne realia sprawy i jej kontekst sytuacyjny. Czas trwania postępowania wyznaczany jest nie tylko poprzez czynności sądu, ale także przez aktywność stron (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 kwietnia 2023 r., I NSP 23/23; 25 listopada 2020 r., I NSP 163/20; 25 maja 2023 r., I NSP 82/23).

Oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy zatem brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, a także uwzględnić łączny dotychczasowy

czas postępowania, od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa Europejski Trybunał Praw Człowieka, wskazując, że przy ocenie, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, powinna następować w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (zob. wyroki ETPC z: 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I - Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału).

Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21; 14 września 2022 r., I NSP 251/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Analizując akta sprawy objętej niniejszą skargą, Sąd Najwyższy nie dostrzegł, by na jakimkolwiek etapie spornego postępowania o sygn. I ACa 3027/24 odstępstwa między kolejnymi czynnościami nie miały swojego uzasadnienia procesowego,

czy też wiązały się z bezczynnością Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Należy mieć na uwadze, że postępowanie o sygn. I ACa 3037/24 zostało zainicjowane apelacją Skarżącego od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 16 maja 2024 r. Apelacja ta wpłynęła do Sądu Okręgowego w Krakowie w dniu 17 lipca 2024 r. Akta tej sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 17 września 2024 r. Tego samego dnia sprawa została zarejestrowana w odpowiednim repertorium i wyznaczono sędziego referenta. Kolejno, 31 października 2024 r. wydano zarządzenie o powiadomieniu stron o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy apelacyjnej objętej skargą, a także wezwano Skarżącego do uzupełnienia braku fiskalnego apelacji. Zarządzeniem z 5 listopada 2024 r. udzielono zgody na przesłanie akt sprawy objętej skargą do zakładu karnego, w którym osadzony jest Skarżący, celem umożliwienia mu zapoznania się z nimi. Akta te zostały zwrócone do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 21 listopada 2024 r. Kolejno, pismem z 20 listopada 2024 r. (data prezentaty) Skarżący złożył wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych w postaci opłaty od apelacji, a także o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zarządzeniem z 25 listopada 2024 r. wezwano Skarżącego do uzupełnienia braków formalnych ww. wniosków. Następnie, postanowieniem z 6 lutego 2025 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie uwzględnił powyższe wnioski Skarżącego i zwolnił go od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od apelacji oraz ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu. Zarządzeniem z 15 kwietnia 2025 r. doręczono odpis apelacji przeciwnikowi procesowemu Skarżącego. Odpowiedź na apelację wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 22 maja 2025 r. Natomiast zarządzeniem z 25 sierpnia 2025 r. złożono akta sprawy apelacyjnej objętej skargą do archiwum celem oczekiwania na wyznaczenie terminu posiedzenia.

Przedstawiony powyżej przebieg spornego postępowania apelacyjnego na obecnym etapie nie daje wystarczających podstaw do przypisania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy objętej skargą, zwłaszcza jeśli uwzględni się czas trwania analizowanej sprawy, zainicjowanej apelacją.

Niewątpliwie zatem na obecnym etapie brak jest podstaw do stwierdzenia, że sporne postępowanie apelacyjne toczy się dłużej, niż to jest konieczne dla prawidłowego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił skargę na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość.

[k.b.]

[a.ł.]

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec